

PRIMORSKI

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5099

Leto II. Štev. 24

GORICA DNE 13. JUNIJA 1946.

Cena L. 4.—

Iz govora sv. očeta 1. 6. 1946

»Zaupajte! Ne izgublajte poguma! Veliko vas je, mnogo več kot se zdi na prvi pogled. Sovražnik skuša z zvijačo in strahovanjem povečati moč svojih vrst. Močni ste, močnejši od vašega nasprotnika, ker je vaše notranje prepričanje pravo, odkritosrčno, trdno ter temelji na večnih načelih in ne na zmotnih naukih, ne na varljivih besedah. Bog je z vami!

Pred očmi imamo poročila iz vsega sveta. Kljub vsemu nasprotovanju lahko rečemo: Cerkev stoji trdno in je edina notranje in zunanje...«

Ljudje božji, ali veste?

Zakaj vas hočejo dan na dan imeti na sestanke in vas funkcionarji nadzorujejo, ali hodite poslušati partizansko učenost?

Zato, da vam ne dajo časa misliti s svojo glavo, ampak je njih glavna skrb, da mislite vedno z njih glavami. Tako se vzdržuje vsaka diktatorska vlada. — Ko boste začeli misliti s svojo glavo, boste ozdraveli od bolezni, ki se ji pravi komunizem.

Naj vam navešam en primer. KP se je zdelo potrebno izdati ukaz: Treba je povsod govoriti proti nadškofu, da mu preprečimo birmovanje (Sv. Duh itak ni po mislih KP). — In glej, vsi partizanski gramofoni, propagandisti, časniki, aktivisti, funkcionarji po vsem Primorskem od Boveca do morja, od Bred do Krasa so začeli peti posem o škofu fašista, ki ima po njih satanski klevetah celo »krvave roke«, ki jih ne bo pokladal na slovenske otroke. In to reč ponavljajo že več tednov v raznih napetih vsak dan.

Zakaj? Ali bi ne bilo dovolj, to »duhovnost« enkrat zapisati in enkrat o njej govoriti? Nikakor ne, ker bi to ne imelo učinka in bi ljudje take neumnosti, kakor je ona o škofovih »krvavih rokah« ne verjeli. Treba je taka gesla več tednov neprenehoma ponavljati po navodilu moskovske visoke šole za propagando. Večno ponavljanje teh reči na pogostnih sestankih, predavanjih mitingih, po njih skrajno dolgočasnih, a dosledno isti stvar vsak dan premlevajočih časnikih ima samo ta namen, da se ljudem preprečuje misliti z lastno glavo — in da se iz te nevednosti v njih užge srd do Cerkve in Boga.

Toda vsake preveč pogostno uživanje jedi se človek preoble. — Tako se bodo ljudem začeli gabitati tudi komunistični sestanki, njih gesla in obnošene psovke.

Krvavih rok nima naš nadškof, pač pa mrsikdo, ki jih nadškofu očita. — Kočevski Rog, Trnovski gozd, Krim, druge kraške jame in nešteti drugi kraji slovenskega mučeništva, koliko bi znali vsi povedati o krvavih rokah — a na škofovih.

Ljudje božji, — začnite misliti s svojo glavjo!

Birma v Gorici

Na binkoštni praznik je bilo v Gorici nepričakovano veliko število birmancev. Posebno lepa je bila udeležba iz cone B.

- Ljudska modrost -

Na Krasu so ljudje zdihovali: »Moj Bog, moj Bog, kdaj bo prišel dež?«

Oglas se modra ženska glava in pravi: »Kako naj pride dež, če pa še podnevi zvezde sijajo.«

Iz življenja Cerkve

Iz Slovenije

Slovesno praznovanja Marije Pomocnice na Rakovniku je bilo letos v nedeljo 26. maja. Na večer prej so bile ob sedmih pri lurski votlini pete litanije M. B. in pesmi, nato procesija v cerkev, kjer je bil govor in blagoslov z Najsvetejšim. Na praznik so bile maše od petih do enajstih. Popoldne ob polstirih so bile spet litanije in blagoslov.

Poročila iz Ljubljane zatrjujejo, da je v Sloveniji trenutno v zaporih okrog petdeset duhovnikov, med njimi je tudi dr. Pogačnik.

Za Veliko noč so imeli v Ljubljani velikonočne obrede kakor druga leta. Opravi jih je dr. Lah, zagrebški pomožni škof, ki je prišel tudi birmovat za binkošti. Verniki so se obredov udeleževali v izredno velikem številu, saj jih gotovo nad 90% obseda gonje proti duhovščini in veri.

Velikonočne procesije so se po dolgi letih vojne skoro povsod razvile tudi zunaj cerkve. Povsod so bile veličastno javno počestitve vstalega Odrošenika.

Za Veliko noč je začel izhajati v Mariboru kot tednik na 8 straneh verski list. Namenjen je predvsem vernikom mariborske škofije.

V Srbiji je za Veliko noč izšel mesečnik za duhovno obnovo katoličanov v Srbiji z naslovom »Blagovest«. Sedaj pa smo izvedeli, da so ga znova ukinili zaradi »pomanjkanja papirja«. Iz istega vzroka je prenehala izhajati »Istina«, glasilo djakovske škofije. — Večna igra z verskimi svetinjami! Vernike v Jugoslaviji pozivajo, naj pazijo na molitvenike in veroučne knjige, ker zaradi pomanjkanja papirja verjetno ne bodo mogli pravočasno natisniti novih.

Ljudje, ki tam vladajo, so veliki »tihi« in obenem zelo spretni tčarji. Na svoje limanice, ki jih mažejo z limom »verske svobode«, ujamajo pa le mušice, ki niso »tihi«. Take mušice hvalijo tamkajšnjo svobodo tudi po naši deželi.

Kako so verniki v Jugoslaviji žejni besede božje, je razvidno iz tega, da ima malo ljubljanske »Oznanilo« kakih štirideset tisoč naročnikov. Imelo pa bi jih še več, če bi ne imeli strogo omejeno naklado. Kaj pravice k temu, primorski katoliki? Morali bi vas poslati v Jugoslavijo, da bi se naučili ceniti katoliški tisk.

Poročila iz Ljubljane pravijo tudi, da je tam izginil v naši deželi zelo znani prof. Filip Terčelj, naš primorski rojak. Pogrešajo ga že od novega leta. Sami se, da ga je OZNA nekje na Gorenjskem »likvidirala«. Ko zvemo bolj natančno, bomo več poročali.

Madonna del Divino Amore

V rimski pusti in močvirnat Campagni je bilo svetišče, posvečeno Mariji božje ljubezni. Pred nekaj leti je bilo svetišče še precej neznan. Težko, da je kak tuj romar zašel tja. Rimljani sami pa so že tedaj radi romali ob nedeljah ali praznikih k tej svoji Marijini božji poti, kot so jo radi nazivali. Ko je prišla vojna, se je obisk svetišča še povečal. Iz Rima in iz rimskih okoliških mest (Castelli romani) so prihajali romarji, zlasti žene in dekleta priporočati M. B. svoje drage. Pustili so bogate baziško rimskega mesta in prišli v ta zapuščen kraj, kjer je bila samo majhna cerkevica in o troško zavetišče, da pomolijo k Mariji, ki se zdi, da je delila obilnejše milosti na tem kosu rimske kampanje, kakor pa v rimskem mestu samem. Takaj si je pobožnost rimskega preprostega ljud-

stva dajala duška brez vseh človeških ozirov. Odigrali so se prizori, ki bi se nam zdeli smešni in pretirani, toda Marija jih je rada sprejemala, kakor prihajo tudi številna uslišanja, ki jih pripisujejo čudežni poobli Mater božje ljubezni. Med drugimi so kazali tudi slušalke, ki jih je poklonil M. B. neki spremljevalec italijanskega generala Humberta Nobile, ki je prvi poletel čez severni tečaj. Ob povratku se mu je zračna ladja razbila in nekateri njegovih tovaršev so ostali na ledenih poljanah severnega tečaja. Zdelo se jim je, da so izgubljeni, kor radio, ki so ga imeli s sabo, ni hotel delovati, poškodbe pa tudi niso mogli najti. Tedaj se radiotelegrafist priporočil Materi božje ljubezni in se zaobljubi, da pošlje v njeno svetišče slušalke v trajen spomin, če bo začel radio delovati in so oni rešeni. In glej čudo, takoj se zasliši glas iz daljave: klicala je radijska postaja iz Alaske. Bili so rešeni, kajti oglasili so se tudi sami in kmalu nato so jih z zrakoplovi prepeljali na varno.

Poleg tega zaobljubnega spominka pa jih je še na tisoče in tisoče. Sedaj zadnja leta vojne je njihovo število gotovo še bolj naraslo.

Čustvena pobožnost romarjev v tem svetišču je prišla tako daleč, da so morali oltar z Marijino podobo ograditi z železno ograjo, ker sicer bi romarji v velikanski gneči in navdušenju podobo uničili. Nemalokrat so morali karabinerji delati red v cerkvi, ker nekateri romarji kar niso hoteli iz cerkve, da bi napravili drugim prostor.

Madonna del Divino Amore pa je zaslovela posebno med zadnjo vojno, ko se njeno milostno podobo zaradi bližine fronte pri Anciju prenesli v Rim v cerkev sv. Ignacija in se je sv. oče sam posebej k njej zatekel, da bi obvarovala rimsko mesto pred grozotami vojne. Ker se je to res zgodilo, je rimsko ljudstvo pripisovalo to veliko milost Materi božje ljubezni. Že pred dvema leti, ko so se Nemci umaknili iz Rima, so priredili velike zahvalne svečanosti v čast Madonne del Divino Amore. Letos so jih ponovili. Milestno podobo so spet izpostavili v cerkvi sv. Ignacija v češčenje rimskega ljudstva zadnji teden meseca maja. Naval ljudstva je bil neverjetno velik. Cerkev sv. Ignacija je silno prestorna, pa je bila še premajhna. Najlepše je bilo zadnji dan, ko so priredili celonočno češčenje Najsvetejšega za moše in fante. Prišlo jih je več tisoč. Sv. obhajil so zadnji dan razdelili dve sto petdeset tisoč. Nekateri časopisi so pisali, da so se zgodila ob tej priliki tudi čudežna uslišanja.

Zadnji dan maja so milostno podobo v spremstvu dolge vrste avtomobilov in med velikanskimi ovacijami ljudstva prepeljali nazaj na njen dom sredi rimske kampanje, kamor bo še naprej romalo k njej ljudstvo in prepevalo: »La Madonna del Divino Amore fa miracoli a tutte le ore.«

Zanimivo

V najbolj delavskem predelu mesta Rima, kjer so komunisti in socialisti bili gotovi, da zmagajo pri volitvah z večino, so nedeljske volitve dale siedeči izid: krščanska demokracija 2107 glasov, komunisti 490, socialisti 582. Tudi delavci odpirajo oči in so že sili večini obljub o zemljskem raj.

NEDELJA ZA TISK

Miloščinu nedelje za naš tisk je treba poslati na škofijo do konec junija. Pohitite!

OKNO V SVET

ITALIJA. Volitve v ustavodajno zbornico so pokazale, da tudi Italijani obračajo hrbet vabljivim mamam komunizma. Največ volivcev — čez 8 milijonov — je glasovalo za krščansko demokracijo, socialisti so dobili 4 milijone 675 tisoč glasov in komunisti 4 milijone 287 tisoč. Čez milijon glasov je dobila stranka qualunquistov (nekdanji liberali).

Isti dan so se Italijani tudi opredelili za republiko z okroglo 12 milijoni 738 tisoč glasov, medtem ko so za kraljevino zbrali 10 milijonov 726 tisoč glasov.

Svečana razglasitev republike bo okoli 12. junija. Zanimivo je, da je v severnih pok. Italije večina volivcev glasovala za republiko, v južnih začeni z Lacijem (Rimska pokrajina) in na otekkih pa za monarhijo. Razlika med obema taborama znaša okroglo 2 milijona glasov.

mladi kralj Umberto je odpotoval z družino v prostovoljno izgnanstvo v Egipt. Ohlubil je že pred volitvami, da se hoče brezpogojno ukloniti izidu ljudskega glasovanja. Priznati moramo, da se je italijanski narod držal pri volitvah 2. junija res demokratičnih navad. Potekle so v popolnem miru, kakor so se zavezali načelniki vseh strank, ki jih je bilo kar 12.

FRANCIJA je volila 2. junija novo ustavodajno zbornico. Oddala se je z 9 milijoni 532 tisoč glasov za demokracijo desnice proti 9 milijonom 302 tisoč volivcev, ki so glasovali za levico (komuniste in socialiste). Najmočnejše je izšlo iz volitev ljudsko republikan-ko gibanje (katoliki), ki so dobili sami 5 milijonov 492 tisoč glasov, a tudi komunisti so dosegli 5 milijonov 137 tisoč privržencev. Boj za ustavo bo tudi sedaj precej hudi: jeziček na tehtnici zbornice bode tvorili socialisti, za katere je glasovalo 4 milijone 166.000 volivcev. Le če bodo vse desničarske stranke tvorile skupen blok, bo prodrla ustava, ki bo boljša od one, zaradi katere je bilo treba novih volitev.

V ČESKOSLOVAŠKI je predsednik Beneš poveril sestavo nove vlade voditelju čeških komunistov, RUSIJA. Umrli je bivši predsednik Vrhovnega sovjeta ZSSR Mihael Kalinin. Pokopali so ga v Moskvi. Maršal Stalin in zunanji minister Molotov sta bila med nosilci mrtvaške krste (rakve). Tudi maršal Tito je bil pri pogrebu navzoč.

ANGLIJA. V Londonu so praznovali v soboto 8. junija parado zmage. Imeli so se je udeležiti vojaški oddelki vseh zmagovitih držav — toda odpovedala je svojo udeležbo najprej Rusija, za njo Jugoslavija in nazadnje še Poljska. Te pomeni, da je laže deseti med Evropejci tovarištva v boju proti skupnemu sovražniku, kakor tovariško sedelovanje pri delu za mir.

To nam dokazujejo tudi veliki programatični govori vodilnih državnikov zadnjih dni. O govorih Molotova in Byrnese smo poročali že zadnjič. Kresala sta se, kar se da.

Dne 4. junija se je pa začela v angleški zbornici zunanje politična debata, ki jo je otvoril zunanji minister g. Bevin. Ugotovil je, da je pot do miru silno težka, ker je razne države vedno bolj zamotavajo. Tudi o naših krajih je govoril in je poudaril, da mora biti Trst mednarodno pristanišče za celo srednjo Evropo. Rusija se je temu naziranjju uprla. 15. junija se bodo zunanji ministri zopet sestali v Parizu; noče še predpostavljati uspeha, niti izgubiti poguma. Če se ne bodo mogli sporazumeti kot zunanji ministri, bodo morali svoje

delo predložiti konferenci 21 držav. Jasno je, da sveta ne bodo mogli pustiti v tako nejasnem položaju.

Za Bevinom se je oglasil k debati voditelj opozicije Churchill. Njuno namo prostora, da bi tudi le v izvečku podali njegovo dolgo in duhovito kritiko angleške vlade. Rekel je, da je Evropa v mnogo slabšem položaju, kot je bila ob koncu prve svetovne vojne. Vzrok je v neiskrenosti sovjetske politike in v ekspanzivnosti komunističnega stremljenja, da zavlada vsemu svetu potom komunistične pete kolone. Saj se osebe, ki so okužene s komunističnim črvom, ne obotavljajo, izdati celo svoje lastne domovine. Razlika med pojmovanjem zapadne demokracije in vzhodne progresivne demokracije je nepremostljiva. Nisem mislil, da bi bili Sovjeti v enem samem letu zmogni napraviti toliko zla samim sebi in ohladiti toliko prijateljskih čustev v svetu, ki govori angleški jezik. Sovjeti spuščajo železni zastor od Baltika do Jadrana in tam zadaj gospodarijo po svoje — po diktatorsko, tako da so ljudstva, ki tam prebivajo, zaslužena. Izgleda, da je žaloigra Poljske neskončna in da je prebivalstvo baltskih držav pretrpelo dvojno likvidacijo, prvo po zaslugi Nemecev in drugo po zaslugi Sovjetov. — Nikdar še ni Churchill tako ostro nastopil proti komunizmu in njegovim metodam vladanja in mednarodne politike kot tokrat, ko je govoril v imenu opozicije v angleški spodnji zbornici.

Izšla je 3. številka otroškega lista »Pastirček«

Halo, halo, posluh!

»Margottijevi mladiči.« Tak članek bereš v »Borbi«. Prinesli so ga hudiči v peklenški svoji torbi.

Vipavei so ogorčeni radi nearamnih napadov na nadškofa in duhovščino sploh, ki se dan na dan ponavljajo na mitingih, pri demonstracijah in v partizanskem časopisu.

Prosijo nas, naj kaj odgovorimo na članek, ki je izšel v »Primorski borbi« z dne 2. V. 1946. Ali se splača odgovarjati temu revolverskemu listu Albrehtovega kova? Po dolgih litanijah zločinskega obkrovanja in hujkanja ljudstva na vse predstavnike in glasnike vere in resnice v naši deželi ima neki Arthur Bevk, aktivist iz l. 1941. — torej izkušen komunist, — še vedno toliko poguma, da govori o »našem verskem čutu in o naši pobožnosti«.

Komunističnega verskega čuta in pobožnosti, reši nas, o Gospod! Več odgovora tako pisanje in govorjenje ne zasluži.

Dragi Vipavei! Ne vznemirjajte se radi tega pisanja in govorjenja. Taka propaganda napravi nekaj vtisa samo najbolj neumnim ali hudobnim ljudem. Tisti pa, ki so že spoznali vso gnalobo in revščino OF, se s takimi rečmi le še bolj utrjuje v svojem studu nad takim peklenko hinavskim početjem. Tudi zaslepljenosti na ta način najlažje spregledujejo.

Več dostojnosti!

Iz Vipavskega nam prihajajo pozivi, naj vendar kaj rečemo o nedostojnem preiskovanju žensk v vlaku in tudi na drugih točkah razmejitvene črte.

Ti naši prijatelji naj vedo, da o morali ni mogoče govoriti ljudem, ki moralo namenoma rušijo in žensko sramežljivost smešijo. Tu bo napravil Bog sam o pravem času red.

+ Msgr. Ignacij Valentinčič

Dne 6. junija je stolni kanonik zlatomašnik msgr. I. Valentinčič še opravi kanonične ure v koru, poldnevne je bil tudi še po mestu, a 7. zjutraj se je že raznesla vest, da je v minuli noči odšel iz naše srede ta obče priljubljeni duhovnik.

Rodil se je v Morskem pri Kanalu 3. VII. 1867, v mašnika pa je bil posvečen 8. IX. 1890. Služboval je najprej kot kaplan 2 leti v Volčah, nato je bil 8 let župnik na St. Viški gori, potem 4 leta župnik v Renčah, nato 15 let dekan v Komnu in od leta 1922 goriški stolni kanonik. Dne 8. IX. 1940 je obhajal na Sv. gori zlato mašo. Rajni nadškof Sedelj je imel vedno veliko zaupanje do tega vzornega duhovnika in zato ga je imenoval za dekana mestne duhovščine. Rad ga je jemal tudi s seboj na vizitacije kot sovizitatorja. — Tudi sodanji g. nadškof ga je visoko cenil. Zato ga je lansko leto pooblastil, naj v njegovi odsotnosti kot generalni vikar vodi vse škofijske posle. — Tako lahko rečemo, da je vodil našo nadškofijo v najbolj tragičnih mesecih njene zgodovine. To svojo težko nalogo je skušal vršiti v čast božjo in blagor naroda, a je imel pri tem kajpada zelo velike težave in bridkosti, morda največje v vsem dolgem mašniškem življenju. — Zanj je bila največja bridkost v tem, da ni našel povsod tiste resnične dobre volje in iskrene ljubezni do naroda, kakršna je gorela v njegovi nesebični duhovniški duši vse dni.

O rajnem monsinjorju je treba reči, da je bil pobožen duhovnik, neomadeževan dušni pastir in vnet rodoljub, spreten upravitelj cerkvenega premoženja, moder svetovalec svojim duhovnim otrokom v časnih in dušnih zadevah, dober pridigar in zlasti priljubljen spovednik. Kot spovednika ga bo v našem mestu marsikdo pogrešal, pa tudi marsikateri deželan, ki je iskal njegove duhovne pomoči v spovednici. On in njegov rajni prijatelj in ozi sorojak msgr. A. Berlot, s katerim smo ga toliko let skoraj redno vsak dan srečevali po ulicah našega mesta, sta o priliki posebnih pobožnosti in v postnem času zelo rada pomagala tudi soročnikom v goriški okolici.

V naši deželi ni bilo katoliške organizacije ali katerega koli važnega podjetja, da bi rajni monsinjor ne bil sodeloval pri njem. Se nedavno je bil spet izvoljen za predsednika našega Alojzijevešča. Menda ne bo treba še posebej omenjati, s kakim veseljem je spremljal delo našega »Slovenskega Primorca« in kako rad ga je bral ter mu dajal dragocene nasvete. Težko mu je bilo, da naše glasilo ne najde pri vseh poštenih Slovencih tistega razumevanja, ki ga po svojem delu zasluži.

Bog povrni blagemu pokojniku vse dobro, ki ga je storil duhovnikom in vernikom, in mu daj po burnih letih njegove starosti veselje in mir pri Mariji in sv. Jožefu, katerih prav posebno vnet častilec je vedno bil!

Pogreb se je vršil v soboto dopoldne s peto sv. mašo, kateri je prisostvoval prevz. g. nadškof, ki je po maši blagoslovil krsto. Lepo število duhovnikov in vernikov je spremljalo pokojnika na zadnji poti. Pogreba se je udeležilo tudi zastopstvo deželnega predsednika. Stolni moški zbor je zapel rajnemu nekaj naših žalostink.

Iz uredniškega nabiralnika

Tu se stekajo pisma iz cele dežele. Kažejo nam zelo jasno, kako mislijo in čutijo slovenski Primorci, ki odkrivajo dandanes svoje srce brez strahu le še duhovniku.

Vednoma hranimo ta pisma zase; sem ter tje pa pride tudi kako tako, ki bi zelo zanimalo naše čitatelje. Danes prinašamo eno tako v izvešču.

GLAS Z DEZELE

Prosim, g. urednik, povejte nam, kdaj bo konec tega strahu, ki ga prestajamo tudi pod cono A, čeprav bi se tu to ne smelo goditi. Povejte Vam, da pod težkim fašističnim jarmom nismo trpeli več, kot trpimo pod kontrolo naših rdečih bratov...

Naj že enkrat pridejo dol partizani in naj nas postrelijo...

Za malo osebno sovraštvo, za malo razžaljenje, postaneš izdajalec ali še celo zločinec — in zapisan si smrti.

Namesto da bi nam viivali pogum in nade za lepše življenje, nam pravijo: »Boste videli, ko pridejo naši dol! 70% vas postrelijo!«. Kaj res pridejo dol same zveri? Veliki revčki ste terenci in terenci, ki nam stavite v tako luč »Osvobodilno fronto...«. A to je najbolj čudno, da ravno tisti, ki so nas takrat strašili s fašisti, nas danes strašijo s komunisti... In to naj bi bila svoboda! Sliši se povelje: »Danes zvečer bo sestanek. Glejte, da pridete vsi!« Skoraj vsi sestanki se končajo s plesi...

Po vseh vaseh so te dni delili antifašistične izkaznice, ki je na njih na prvem mestu pisano po italijansko, čeprav ni v vaseh nobenega Italijana. Govorniki so rekli, da more izkaznice vsak dobiti; le kdor je zločinec, jih ne sme dobiti. Sedaj, ko je prišlo do veljave osebno sovraštvo, je izdajalec in zločinec na stotine. Zaznamovali so jih z rdečim in nakaznic niso prejeli. Zapisali so jih in obračun bo, ko pridejo dol...

Ljudje, ki strašijo pošteno ljudstvo, so se šele včeraj ob razsuhu Italije spomnili, da so Slovenci. Če bi Italija še danes stala, bi nas še danes strašili s fašisti... Danes so jim vse odpustili samo zato, ker so si na svoja junaška prsa pripeli rdečo zvezdo, a ne vidijo, da si pod rdečo srajco skrivajo svoj stokrat onečasteni značaj, ki bo še in še pripravljen, menjati zastavo, če bi se drugače obrnilo... Povsod hoče imeti prvo besedo in stika in voha, kje bi koga zatožil, posebno pa tistega, ki je bil vedno zaveden Slovenec in nikdar Judež. In takih ju-

dežev je vse polno po naših vaseh; pred takimi se moramo tresti, ko beremo naš katoliški tednik ali »Glas Zveznikov«. Ko pa vsiljujejo komunistične liste, nas spet strašijo in mati išče in stika po predalih, da najde mogoče zadnje štiri lire in kupi list, ker se boji, da ne pride v slabo luč pri njih. Iz strahu na sestanke, iz strahu na mitinge, iz strahu na manifestacije, iz strahu na demonstracije in iz strahu nosimo toliko »ljubljeno« rdečo zvezdo in iz strahu pojdemo magari k vragu. In to naj se imenuje svoboda?!

O, kdo nas reši teh nočnih strahov, ki se plazijo sključeni okoli oken in pripravljajo kremplje, da bi nas raztrgali?

Sam Bog in nihče drugi!

Eden v imenu tisočev in tisočev Opomba. To pismo je zelo podobno pismu, ki smo ga 1. 1924. po naključju prejeli iz Rusije. Rdeči zmaji hodi po vseh deželah v znamenju satanskega strahovanja. Kako bi mogla sicer obvladati neznatna manjšina ogromno večino naroda?

Naš odgovor:

Sv. oče je ravno te dni govoril, da so katoličani in dobri ljudje povsod v večini in naj se tega zavedajo ter ne dopustijo, da bi manjšina nad njimi zagospodarila. Isto ponovimo mi našim preplašenim ljudem v coni A. Prestežajo naj se po vaseh, pa bodo videli, kako je malo komunistov okrog njih. Združijo naj se v vsaki vasi v protikomunistično skupino, kakor so komunisti povezani v SKOJE, SIAUe, UIASe, KP itd. Napovedo naj bojkot komunističnim sestankom, mitingom, časnikom in tudi plesom. Za ponočne podoknarje špione naj pa imajo stalno pripravjen poliv s kako blagodišečo tekočino, pa bo v pasu A zginil bau-bau tega strahovanja.

Pa če pridejo? — Naj pridejo! Če so res žejni krvi, naj se je napijejo!

Pripravljeni bodite vedno na dobro smrt in se je ne bojte, kajti boljše je od suženjskega življenja, ki ga pripravlja KP narodom — tudi poštenim delavcem in kmetom.

POHITITE!

Duhovne šopke majske akcije pošljite čimprej!

Zanimiv miting

V neki vasi v coni B je bil miting. Govornik se je trudil na vse načine, da bi dopovedal trdim ljudem, kako velika stvar je komunizem in kako srečna je lahko Jugoslavija, da je v oblasti rdeče zvezde. Ko je končal svojo skoro dveurno prepričevanje, je skupina za čela peti mogočno himno Povsod Boga... po naših šolah, po naših družinah... Vse ljudstvo je potegnilo z ujo. To je bilo ljudsko petje. Ves trud govornika je bil zaman. Ljudstvo pa se je veselo razhajalo, da je lahko izrazilo svoje misli v pesmi...

DUHOVNA OBNOVA ZA DEKLETA
bo v zavodu Notre Dame v petek 14. 6. ob 7.30. uri zvečer in naslednji dan zjutraj ob 6.30.

Domače novice

Komen

Ze več stoletij ima Mati božja svoje svetišče v lepi cerkvi v Oberšljanu pri Komnu. To je naša kraška božja pot. Zelo radi romamo k Devici Oberšljanski. Posebno se nam je prijubila, ko smo se v letih med obema vojnama začeli zbirati tam na vsakoletne stanovske dneve za ves spodnji Kras. Veliko takih pobožnosti je videla M. B. v Oberšljanu, ko so prihajali k njej možje in fantje, dekleta in žene, da se v težkih letih narodnega zatiranja okrepijo v pravi veri in v pravi narodni zavesti.

Potem je prišla nesrečna vojna in v njo požig Komna, Malega dola in Tomaževce v prvih mesecih 1. 1944. Tako so bile vse vasi okrog Oberšljane požgane. Ostala je samo M. B. in čakala, da se njeni najbližji otroci vrnejo iz internacije v Nemčiji in iz ujetništva. Končno so prišli lanske leto. Vrnili so se na svoje požgane domove Komenci, Male doli in Tomaževci. Z njimi se je vrnil g. dekan, ki je deli s svojimi ljudmi isto usodo: požgano hišo in internacijo. Tedaj je M. B. znova odprla svoje svetišče, da sprejme preživele otroke. Mislija je, da se vrnejo taki kot so šli. Toda mnogi so prišli drugačni: v vojnih grozotah se je mnogim vera ohladila. Tudi tisti, ki so doma ostali, niso več taki, kot so bili. Tudi njim se pozna, da jim niso brezuspešno pridigali nove vere. Tega M. B. gotovo ni vesela. Zato je poslala kraškimi dušnim pastirjem sročno misel, da so znova začeli s stanovskimi dnevi pri Oberšljanski M. B., kot so to delali pred vojno. Začeli so s tistimi, ki se zdi, da so najbolj zašle, z dekleti. Priredili so stanovsko zborovanje za dekleta s Spodnjega Krasa pri Devici Mariji v Oberšljanu na praznik Marije Pomočnice 24. maja. Škod je razmeroma dobro uspel. Prišlo je kakih tri sto deklet. Skoro vsa so bila pri sv. obhajilu. Imeli so pet maš in dva govora dopoldne. Opoldne so se dekleta razšle.

Če je bilo tolažilno gledati toliko kraške mladosti okrog D. M., je vendar bila tudi žalost, ker iz nekaterih vasi ni bilo skoro nobenega dekleta. Zakaj ne? Pravilen odgovor je dalo tisto dekle s Krasa, ki je prijateljici odgovorilo: »Me komunistinje ne hodimo v cerkev. In tista, ki gre, ni prava skojevka.« In zdi se, da je na Krasu mnogo takih. Dekleta, kaj naj si misli o vas D. M. v Oberšljanu?

Obnovitvena dela

Iz Komna povemo še, da so začeli zidati in obnavljati požgane hiše. Če bi bili ljudje bolj poslušali svojo pamet in manj tuje plačane agente, bi bilo že marsikaj pozidano. Vendar je dobro, da smo vsaj začeli in da bomo vsaj za prihodnjo zimo imeli nekaj poštenih stanovanj.

Gonja zoper birno in našega nadškofa se tudi pri nas vodi z veliko vneto. Prav iz okraja na Ivanjem gradu hodijo okrog agitatorji. Sirokoustijo se, da bodo oni poslali svojega škofa. Ali ga pojdejo iskat v Korita ali v Gabrovico?

Val pohujševanja gre preko dežele

Višji funkcionarji ter partijski kolovodje so bili na posvetu. »Mladina ni naša!« so klavrno ugotovili. »Toda bo naša, mora biti naša!« Da pa postane naša, jo moramo moralno skvariti. Zato odrejamo, da se prične v deželi »križarska vojna kvarjenja mladine«. Sredstva so naslednja: uprizorjanje pohujšljivih predstav, mešani izleti, javni in zasebni plesi, kolikor mogoče izzivajoča moda, nepretrgana gonja zoper cerkveno oblast.

Vest o tem sestanku in teh sklepih nam je bila ponovno javljena. Je torej surašno dejstvo. Ljudstvo pa lahko priča, kako hitro tudi udejstvujejo napovedani program. Slovenija bo postala Sodoma in Gomora: ne samo v grehu, ampak tudi v — pokončanju, ako ne krene s te pogubne poti.

Je-li kazen božja ali samo igra narave? Na Vipavskem imamo letos rojstva skoro samih deklic. Statistike so obupne... en deček na dvanajst deklic. Bo pa res prišel dan, ko bo dvanajst žen hitelo za moškim. Ko ga bodo dohiteli, bodo videle, da je samec — štor.

Ali je bil samo slučaj?

Zgodilo se je te dni v coni A. Deset jih je bilo, ki so »manifestirali« zoper duhovnike. Zlasti eden med njimi je posebno vpil: »Dol s farji! Nočemo več duhovnikov! Smrt farjem!«. Istega večera je isti mož hitel v župnišče. »O, g. župnik! Pridite takoj v našo hišo. Otrk mi umira.« In peljal je duhovnika v lastno hišo, da je podelil zakramente za umirajočega njegovemu otroku, katerega je čez nekaj dni pokopal.

Darovi

Iz Tržica 200, iz kraške vasi, kjer strogo pazijo in zapisujejo one, ki prekorištni list čitajo 100, iz Biljane v priznanje listu za lepe članke, ki jih z veseljem čitamo 800, dekleta iz Biljane 200, N. N. z željo, da se list razširi 100, N. N. iz Gorice, ki želi, da bi goriški Slovenci prišli na pravo pot 1000, N. N. ker se ji gabi pisanje Primorske borbe zoper Slovenskega Prim. 100, N. N. v zadoščenje Sreč Jezusovemu za bogokletje modernih brezbožnikov 150, N. N. iz Kobarida 500, Ladra iz hvaležnosti do lista 1000, Vrsno v zadoščenje g. župniku zavedni Slovenci 700, lažem sovražni Volarci 900, Kobarideci z željo, da bi izhajal list vedno na štirih straneh 2960, N. N. Bovec 150, N. N. iz Plavi v čast M. B. dobrega sveta 100, Anhovo - tovarna, ker radi čitamo Slov. Primorca in nas imajo nekateri za nes pametne, darujemo z željo, da bi tudi oni, ki se smatrajo za pametne, pokukali v naš list in postali v resnici pametni 1000, Biljanška dekleta v pouk tistim, ki mislijo, da smo s svojim darom za »Sl. Pr.« osramotile vso faro, L. 500, Opatjeselo v priznanje »Sl. Pr.«, ker je edini, ki govori resnico 350.

Bog povrni!

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

Tisk. G. Lucchi - Gorica

Marjanka:

(7)

Marjetica

»Deklica moja, to je že fanatizem! Ne morem razumeti, da ti je vera več kot tvoja in moja sreča. Glej, Marjetica, popolnoma svobodna boš, jaz se ne bom vtikal v tvoje verske reči in tudi otroke, če jih bova imela, boš lahko vzgojila kakor boš sama hoteila. Marjetica, kako lahko bi bila srečna oba, samo če bi ta to hotela. Moja posestva na Gorenjskem že dolgo čakajo svojo kraljico. Vem, da bi vzljubila tudi moje domovino, saj je tako lepa! Tam bi živela v miru, tudi tvoja bratec bi šla z nama. Dečka bi dali v šole, odprta bi jima bila pot navzgor do vse učenosti, do vsega, kar bi si sploh poželega. Marjetica, tudi njena bodočnost je odvisna od tebe. In tvoja mama bi našla pri nas tudi prav prijeten dom za stara leta.

Marjetica ga je tiho poslušala. Kakor najlepša pesem so prihajale njegove besede v njeno srce, ki je

tako hrepenelo po sreči in ljubezni, po lepem, tihem domu in ljubljениh otrocih.

Ah, kako bi bilo lepo, odzvati se temu presrečnemu klicu ljubezni, doživeti vso resničnost mladostnih sanj! Pa zopet je v vsa njena topla čustva udaril hladni razum:

»Gospod Pavle, hvala vam, da za vse tako skrbite. Pa moj fanatizem, kakor ga vi imenujete, je vreden več kot vsa ta sreča in vse bogastvo. Ne morem vam ustreči, gospod, kajti kdo mi je porok, da bi se ob vaši brezbriznosti tudi moja vera ne omajala ali vsaj ohladila? Pot navzdol je tako lahka. Voda, ki dan za dnem kaplja na skalo, jo bo gotovo izdolbila, pa naj bo še tako trda. Kako ne bi mojega šibkega srca? Če bi nama Bog poslal otroke, povejte mi, kako bi jih mogla prav vzgojiti, ko pa bi vse, kar bi jaz v njih zidala, vi sproti podirali? Dekler bi bili majhni, bi me mogoče še ubogali, a večje bi gotovo vaš zgled potegnili za seboj. Če bi vi ne šli nikoli v cerkev, ne k svetim zakramentom, če bi tudi doma nikoli ne molili, kako bi

potem mogla zahtevati kaj takega od otrok?

Ne, gospod Pavle, kar me prosite, je nemogoče, kajti ljubezen, ki ne sloni na popolnem soglasju dveh duš, ni prava ljubezen, in ne more doprinesti dobrih sadov.

»Marjetica, kako si neusmiljena, prav nič me nimaš radala!« je žalostno vzdiknil Pavle.

»Ni res, gospod, kar mi očitata, a radi vaše ljubezni ne morem žrtvovati svoje večno srečo!«

Zarečih lic sta prihitela Cirilček in Metodek. Nekaj sta skrbno skrivala za hrbtom in se navihano mizala. Metodek je stopil pred Marjetico in se ji do tal priklonil.

»Slavna kraljica!« je s slovesnim glasom prišel, »dovoli mi, da položim na tvojo glavo krono zlatih marjetic!«

Spretno ji je položil venec okoli lepih svetlih kit, da je njen ljubki obraz zasijal v še večji lepoti. Z zadoščenjem je pogledal in nadaljeval: »A ker kraljica ne more sama kraljevati čez vse veliko kraljestvo, zato, glej, smo ti mi, zvesti podaniki, izbrali dobrega kralja!«

Namignil je Cirilčku, ki je takoj pristopil k gospodu Pavlu, se mu priklonil in mu malo v zadregi položil venec marjetic na glavo. Mala navihanca sta zaploskala od veselja:

»Živela, naša kraljica! Živel, naš kralj!« sta vsa žareča vzdiknala.

Marjetica ni mogla do besede; ni vedela, ali bi se jokala, smejala ali jezila nad to bridko šalo obeh bratcev.

Pavle se je prvi zavedel in navidezno resno nadaljeval igro:

»Pa povejta mi, zvesta podanika, ali sta kaj vprašala svojo kraljico, če bo zadovoljna s kraljem, ki ste ji ga izbrali!«

Bratec sta malo v zadregi pomolčala. Pa igra se ni smela kar tako končati in Cirilček je prvi odgovoril:

»Ne, nismo je vprašali, pa vemo, da vas bo imela rada, ker ste tako dobri. Kaj ne, slavna kraljica, da boš z veseljem sprejela kralja, ki smo ti ga izbrali!« se je s poklonom obrnil še do Marjetice.

Marjetica bi najraje oba zlasala, ker sta jo spravila v tako mučen položaj. Pa morala jima je pokazati vesel obraz in še sama nadaljevati s šalo, ki pa ji je tako bridko odmevala v duši:

»Vidva dobro vesta, podanika moja, kako je vaša kraljica globoko verna. Sedaj sta ji pripeljala kralja, ki sploh v cerkev ne hodi, še manj k svetim zakramentom. Kako naj bo potem z njim zadovoljna?«

Bratec sta se spogledala. Cirilček si je ves zamišljen položil kazalec na čelo in že je dobil rešilno misel:

»Vse veva, o slavna kraljica, in ravno zato, ker si tako sveta in pobožna, smo ti ga pripeljali, da ga ti spreobrneš!«

Pavle se je od srea zasmejal maledu prebrisaneu.

»Ali ne vidiš, Marjetica, kako lepo se je končala ta naša igra. Ali se bo tudi v resnici?«

»Samo od vas je odvisno, če se boste pustili izpreobrniti,« mu je Marjetica odvrnila.

(Dalje)